

ÚSTNÍ A PÍSEMNÁ MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
VE ŠKOLNÍM ROCE 2025/2026 (PODMÍNKY)

ÚSTNÍ ZKOUŠKA

Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce, a to do 31. března roku, v němž se maturitní zkouška koná.

Neodevzdá-li žák do 31. března vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl pro daný obor vzdělání.

Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, sestavuje škola.

Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden.

Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem.

V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb.

KRITÉRIA PRO VÝBĚR MATURITNÍCH ZADÁNÍ K ÚSTNÍ ZKOUŠCE

Žák vybírá **20** literárních děl:

Světová a česká literatura do konce 18. století	min. 2 literární díla
Světová a česká literatura 19. století	min. 3 literární díla
Světová literatura 20. a 21. století	min. 4 literární díla
Česká literatura 20. a 21. století	min. 5 literárních děl

Pro žákův seznam literárních děl platí základní pravidla:

- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama;
- seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

PRACOVNÍ LISTY

Pracovní list obsahuje:

- a) výňatek z uměleckého textu;
- b) výňatek z neuměleckého textu.

STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY JE TVOŘENA TŘEMI ČÁSTMI:

1. analýza uměleckého textu;
2. literárněhistorický kontext literárního díla;
3. analýza neuměleckého textu.

CHARAKTERISTIKU UMĚLECKÉHO TEXTU TVOŘÍ ČTYŘI ČÁSTI:

- I. část: téma, kompozice, literární druh a žánr;
- II. část: vypravěč/ lyrický subjekt, postavy, verš, promluva;
- III. část: jazykové prostředky;
- literárněhistorický kontext.

Žák analyzuje umělecký text:

- využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
- zasadí výňatek do kontextu díla;
- nalezne v textu motiv, téma;
- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
- rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu);
- rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč);
- orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
- charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- nalezne v textu tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymóron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);
- rozliší verš; typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný);
- rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů.

Žák charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla:

- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu.

CHARAKTERISTIKA NEUMĚLECKÉHO TEXTU SE SKLÁDÁ ZE DVOU ČÁSTÍ VĚNOVANÝCH ANALÝZE TEXTU:

- I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace;
- II. část: funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky.

Žák analyzuje neumělecký text:

- přiřadí text k funkčnímu stylu, slohového útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
- postihne hlavní myšlenku textu;
- oddělí podstatné a nepodstatné informace;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
- rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu;
- rozliší vyjádření domněnky a tvrzení s různou mírou pravděpodobnosti od faktického konstatování;
- charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce).

Poslední oblastí, v níž je žák hodnocen, je **výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury**.

HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURA

U zkoušky z českého jazyka a literatury tvoří hodnocení písemné práce 40% a ústní zkoušky 60%.

PÍSEMNÁ MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
VE ŠKOLNÍM ROCE 2025/2026

PÍSEMNÁ PRÁCE

- zadání jsou stejná pro všechny maturanty naší školy (GJP a SOŠ) - žák má výběr z 6 zadání;
- vymezený čas pro výběr z 6 zadání a na napsání písemné práce je 110 minut, včetně času na volbu zadání;
- soupis útvarů: vypravování, úvaha, popis prostý, popis pracovního postupu, odborný popis, charakteristika (může být zaměřena oborově), referát, článek (blíže specifikovaný), libovolný text publicistického stylu, útvary administrativního směru;
- minimální požadovaný rozsah je 250 slov (20 - 25 řádků), tj. nejmenší možný počet slov, při kterém lze práci hodnotit je 250;
- při konání písemné práce z českého jazyka a literatury nejsou povolena Pravidla českého pravopisu;
- žák s odlišným mateřským jazykem (cizinec) podle § 20 může použít při konání písemné práce z českého jazyka a literatury překladový slovník;
- koncept a osnova jsou nepovinné, žák je neodevzdává (ale může si je vytvořit);
- žák je hodnocen ze tří oblastí, v každé lze získat maximálně 10 bodů (celkem lze tedy získat maximálně 30 bodů):

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A - téma a obsah práce
1B - způsob zpracování - slohový útvar, komunikační situace
2. Funkční užití jazykových prostředků s ohledem na jazykovou normu
2A - úroveň pravopisu, slovotvorby a tvarosloví
2B - lexikum (pestrost, správnost, vhodnost slovní zásoby)
3. Stavba vět a kompoziční výstavba textu
3A - výstavba větných celků, textová návaznost, syntaktické prostředky
3B - kompoziční výstavba textu, soudržnost a členění textu, argumentace

- pokud bude celý text písemné práce nečitelný, má hodnotitel právo jej vůbec nehodnotit - hodnocení probíhá vyučujícími ČJL;
- v případě, že hodnotitel bude navrhopvat nedostatečnou, bude práci hodnotit komise ČJL;
- spodní hranice úspěšnosti je min. 12 bodů.

STUPNICE HODNOCENÍ

30 – 26	1
25 – 22	2
21 – 18	3
17 – 12	4
11 a méně	5